

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2019. január 24. 14:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!
Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál,
a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

1. A minta alapján oldd meg a feladatot! **Soronként mind a három szót írd be a táblázatba!**
A keresett szavakból néhány betűt is megadtunk. Minden kis vonalka egy betűjegyet jelöl.
Ügyelj a helyesíráásra!

a	
b	
c	
d	

Minta

<i>pók vagy rovar hálót vagy gubót készít</i>	<i>lőfegyverrel lövedéket röpit valahova, valamibe</i>	<i>gyümölcsként fogyasztott és bor készítésére használt, ősszel érő, fürtös bogyótermés</i>
<u>s</u> <u>z</u> <u>ő</u>	+	<u>l</u> <u>ő</u>
		=
		<u>s</u> <u>z</u> <u>ő</u> <u>l</u> <u>ő</u>

a)

nyomással helyváltoztatásra készítet	tejszínből készült (köpült), gyakran használt zsiradék	az a személy, aki lop(ott)
<u>o</u>	+	<u>a</u>
		=
		<u> </u> <u> </u> <u> </u> <u> </u>

b)

építőanyagból (pl. téglából) emelt, a ház tereit tagoló épületrész	a talajt feltöri, illetve mélyedést, üregt hoz létre benne	mohó evés
<u>f</u>	+	<u>s</u>
		=
		<u> </u> <u> </u> <u> </u> <u> </u>

c)

paszuly	patakocska	bab- vagy krumplifőzelék ízesítésére használt levél
<u> </u>	+	<u>b</u> <u>é</u>
		=
		<u> </u> <u> </u> <u> </u> <u> </u>

d)

fonal, cérna	paripa	vendégfogadó, hotel
<u>s</u>	+	<u>z</u>
		=
		<u> </u> <u> </u> <u> </u> <u> </u>

2.	A minta alapján válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat! <i>Minta:</i> bol-dog-ság a) bodzásig: b) ostromának:	a																															
		b																															
3.	Állítsd össze Kányádi Sándor négy versének első versszakait a megadott sorokból! A sorokat jelölő számokat írd a megfelelő versszám alatti téglalapokba! Egy téglalapba csak egy számot írhatasz! Segítségül öt számot már beírtunk a megfelelő helyre. 1. a ház előtt. 2. szökken ágról ágra, 3. csörög egy nagy szarka. 4. ágak hegyén barka, 5. Sétálgat a szellő, 6. Sepreget, kotorász, 7. Kopár a fa 8. Jön már az ismerős, 9. a háztetőt. 10. gyöngye napsugárba. 11. a kerítés tetején 12. széllábú, deres ősz. 13. kapaszkodik olykor 14. Bokor alján ibolya, 15. meg-megáll, lombot ráz. 16. Eső veri <table border="1" style="margin: 20px auto; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th></th> <th>a)</th> <th>b)</th> <th>c)</th> <th>d)</th> </tr> <tr> <th></th> <th><i>1. vers</i></th> <th><i>2. vers</i></th> <th><i>3. vers</i></th> <th><i>4. vers</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>1. sora</i></td> <td></td> <td>7.</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>2. sora</i></td> <td>12.</td> <td></td> <td>2.</td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>3. sora</i></td> <td>6.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>4. sora</i></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>3.</td> </tr> </tbody> </table>		a)	b)	c)	d)		<i>1. vers</i>	<i>2. vers</i>	<i>3. vers</i>	<i>4. vers</i>	<i>1. sora</i>		7.			<i>2. sora</i>	12.		2.		<i>3. sora</i>	6.				<i>4. sora</i>				3.	a	
	a)	b)	c)	d)																													
	<i>1. vers</i>	<i>2. vers</i>	<i>3. vers</i>	<i>4. vers</i>																													
<i>1. sora</i>		7.																															
<i>2. sora</i>	12.		2.																														
<i>3. sora</i>	6.																																
<i>4. sora</i>				3.																													
		b																															
		c																															
		d																															

4. Az alábbi szövegek alapján válaszolj a kérdésekre!

A huszonöt fős, 6. évfolyamos „KÉK” osztály tanulói a *Madarak évében* három cél teljesítését tűzték ki maguknak lakóhelyükön, a városukban:

1. A városi állatkertben a Madárház megtekintése.
2. A városi múzeumban a *Városi madarak* című kiállítás megnézése.
3. A városi könyvtárban a *Vándormadarak* című filmvetítéses előadás meghallgatása.

A diákok a három programot a *Madarak évében* áprilisban, szombatonként szeretnék megvalósítani az alábbi programajánló alapján.

Madarak éve: programajánló januártól decemberig

Állatkert

Nyitva: naponta 10.00 órától 16.00 óráig. Átépités miatt a Fókaház, az Akvárium, a Madárház és a Majomház március 3-tól április 8-ig nem látogatható.

Programlehetőségek: A csoportos belépőjeggyel rendelkezők ingyenesen megtekinthetik az állatsimogatót, a filmvetítést, a főkabemutatót és a zenés állatismertetőt. A kezdési időpontok, illetve az előbbi négy program ára az egyéni látogatók részére megtekinthetők az állatkert honlapján.

Belépőjegy:

egyéni jegy: 2000 Ft személyenként

csoportos jegy: a legalább 10 főből álló csoportoknak 1500 Ft fejenként

Felhívjuk kedves látogatóink figyelmét arra, hogy az állatok etetése tilos.

Múzeum

Látogatható: egész évben naponta 10-től 16 óráig. Hétfőnként a Múzeum zárva.

Kiállítások, programok: A *Városi madarak* című időszak kiállítás március első vasárnapjától április utolsó vasárnapjáig tekinthető meg. A legalább 12 főből álló iskolai csoportoknak, előzetes egyeztetés alapján, filmvetítéssel egybekötött ismeretterjesztő előadást és rövid vetélkedőt is szervezünk a városi madarak életével kapcsolatban.

Belépőjegyek ára: egységesen 800 Ft személyenként.

Könyvtár

Nyitva: vasárnap kivételével naponta 8.00 és 19.00 óra között.

Előadások: A városi könyvtárban a *Vándormadarak* című előadás időpontjai:

Ünnepi nyitó előadás: április 5. (péntek) 17.00 óra, díszterem.

További előadások: április 6., 11., 17. 15.00 órai kezdettel a könyvtári foglalkoztatóban.

Belépés: A filmvetítéssel színesített előadások ingyenesek, de mind az egyéni érdeklődőknek, mind az iskolai csoportoknak előzetes bejelentkezés szükséges a könyvtár honlapján megadott tájékoztató szerint.

a	
b	
c	
d	

- a) A 6. évfolyamos „KÉK” osztály április első szombatján melyik tervezett programját/programjait valósíthatja meg? Karikázd be a megvalósítható program(ok) betűjelét!
- A) a Madárház megtekintése
 - B) a *Városi madarak* című kiállítás megnézése
 - C) a *Vándormadarak* című előadás meghallgatása
- b) Július első hétfőjén egy 6. évfolyamos „KÉK” osztályba járó diák melyik programot valósíthatja meg egyénileg is az adott évben? Karikázd be a megvalósítható program(ok) betűjelét!
- A) A városi állatkertben a Madárház megtekintése
 - B) A városi múzeumban a *Városi madarak* című kiállítás megnézése
 - C) A városi könyvtárban a *Vándormadarak* című előadás meghallgatása
- c) Melyik helyszínen láthat filmet is a 6.-os „KÉK” osztály április hónapban a programajánló alapján? Karikázd be a megfelelő helyszín/helyszínek betűjelét!
- A) az Állatkertben
 - B) a Múzeumban a *Városi madarak* című kiállításon
 - C) a Könyvtárban a *Vándormadarak* című előadáson
- d) A *Madarak évében* egy négyfős család szintén fel szeretné keresni a fenti három helyszínt. Ha az adott program önállóan megvalósítható a család számára, akkor a program leírása előtti IGEN szót, ha valamilyen ok miatt a tervezett program nem valósítható meg, akkor a NEM szót karikázd be!
1. IGEN – NEM: A Könyvtárban érdekes újságokat olvashatnak június utolsó vasárnapján 11 és 12 óra között.
 2. IGEN – NEM: Az Állatkertben ingyenesen megtekinthetik a zenés állatismertetőt.
 3. IGEN – NEM: Június egyik szerdáján dél körül meglátogathatják a Múzeumot.
 4. IGEN – NEM: Az Állatkertben egy órát sétálhatnak szeptember első vasárnapján délután 5 órától.

5.	Állítsd számozással betűrendbe az alábbi szavakat! Az 1. szót segítségül megjelöltük, a további sorrendet jelölő számokat írd a megfelelő szó előtti vonalra!! ___ . tehén ___ . tó ___ . tél ___ . terep ___ . textil ___ . teher <u>1.</u> szellő	a ☐																																			
6.	Egészítsd ki 1-1 magánhangzóval az alábbi hiányos betűsorokat úgy, hogy a megadott hangrendű szó legyen a megoldásod! Valamennyi választható magánhangzót használd föl! Mindegyiket csak egyszer használhatod! A választható magánhangzók: a, a, e, é, é, o vegyes hangrendű szó: b ___ k ___ magas hangrendű szó: b ___ k ___ mély hangrendű szó: b ___ k ___	a ☐																																			
7.	Karikázd be az összes helyesen leírt szó, kifejezés betűjelét! Egy sorban több helyesen leírt szó, kifejezés is lehet. <table border="1" data-bbox="207 1142 1380 1534"> <tr> <td>a)</td> <td>A) Metsszen!</td> <td>B) menyasszony</td> <td>C) azomban</td> <td>D) szebből</td> </tr> <tr> <td>b)</td> <td>A) harcal</td> <td>B) fojton</td> <td>C) kapu</td> <td>D) lesújt</td> </tr> <tr> <td>c)</td> <td>A) Lője le!</td> <td>B) visszintes</td> <td>C) utazik</td> <td>D) egyenruha</td> </tr> <tr> <td>d)</td> <td>A) bagoly</td> <td>B) Idjad meg!</td> <td>C) huszas</td> <td>D) sziveskedjék</td> </tr> <tr> <td>e)</td> <td>A) Ne folyjon ki!</td> <td>B) vajon</td> <td>C) meg oldotta volna</td> <td>D) Edzen sokat!</td> </tr> </table>	a)	A) Metsszen!	B) menyasszony	C) azomban	D) szebből	b)	A) harcal	B) fojton	C) kapu	D) lesújt	c)	A) Lője le!	B) visszintes	C) utazik	D) egyenruha	d)	A) bagoly	B) Idjad meg!	C) huszas	D) sziveskedjék	e)	A) Ne folyjon ki!	B) vajon	C) meg oldotta volna	D) Edzen sokat!	<table border="1"> <tr><td>a</td><td>☐</td></tr> <tr><td>b</td><td>☐</td></tr> <tr><td>c</td><td>☐</td></tr> <tr><td>d</td><td>☐</td></tr> <tr><td>e</td><td>☐</td></tr> </table>	a	☐	b	☐	c	☐	d	☐	e	☐
a)	A) Metsszen!	B) menyasszony	C) azomban	D) szebből																																	
b)	A) harcal	B) fojton	C) kapu	D) lesújt																																	
c)	A) Lője le!	B) visszintes	C) utazik	D) egyenruha																																	
d)	A) bagoly	B) Idjad meg!	C) huszas	D) sziveskedjék																																	
e)	A) Ne folyjon ki!	B) vajon	C) meg oldotta volna	D) Edzen sokat!																																	
a	☐																																				
b	☐																																				
c	☐																																				
d	☐																																				
e	☐																																				

8. Olvasd el az alábbi mondatot, és oldd meg a mondathoz kapcsolódó nyelvtani feladatokat!

A felnőttek kedvelik a bozontos pulikat, mivel ezek a barátságos állatok ragaszkodnak gazdájukhoz, és kisebb gyerekekkel is örömmel játszanak.

a	
b	
c	
d	
e	

Írd a megadott szó mellé a megfelelő mássalhangzó-kapcsolódási törvény betűjelét!

a) játszanak: _____ b) gyerekekkel: _____

- A) összeolvadás
- B) írásban jelöletlen teljes hasonulás
- C) írásban jelölt teljes hasonulás
- D) részleges hasonulás
- E) rövidülés

c) Jelöld a következő szóban a szóelemek határait függőleges vonalakkal!

Írd a szóelemek fölé a megfelelő számot: 1 = szótő; 2 = képző; 3 = jel; 4 = rag!

p u l i k a t

Gyűjtsd ki a mondatból a szófaji meghatározásnak megfelelő összes szót!

d) ige: _____

e) melléknév: _____

9. A következő meserészlet alapján oldd meg a feladatokat!

Rumininek, az új hajósinasnak az érkezése mindenkit meglepett a hajón. A mindig szigorú, keménykezű fedélzetmester gyanakodva méregette a hajóra lépő kisegeret.

– Rajtad fogom tartani a szemem! A kapitány vajszívű, de engem nem versz át! Ha nem végzed rendesen a munkád, cápaeledelt csinállok belőled!

– Ne törődj Negróval! *Mindenkivel így beszél* – lépett az új hajósinashoz egy hozzá hasonló formájú kiseger, amikor Negró végre továbbment. Barátságosan nyújtotta a mancsát.

– Balikó vagyok. Szintén hajósinas.

– Mondd csak, mi a hajósinasok dolga? – kérdezte Rumini. Negró dörgedelmei alaposan elvették a kedvét a hajózástól.

– Takarítani, tenni-venni, segíteni – sorolta Balikó. – Nem vészes. Csak a fedélzetsúrolást utálom.

Rumini elhúzta a száját.

– Én még sosem súroltam, de nem is hangzik valami jól. Kártyázni tudsz?

– Tudok hát! – csillant fel Balikó szeme. – Csak nincs kivel. Rolanddal és Dundi Bandival ugyan játszottunk régebben, de nem valami ügyesek.

– Itt vagyok én! – húzta ki magát Rumini, és megint úgy érezte, nem lesz olyan rossz a Szélkirálynőn szolgálni.

– Nagyon örülök! – mosolygott Balikó. – És meglátod, a többiek is egész rendesek.

– És az a hatalmas termetű matróz? Sebestyén. Vele a kocsmánál, a Hétágú Szigonynál találkoztam – érdeklődött Rumini.

– Sebestyén nem matróz, ő a kormányosunk – magyarázta Balikó. – Nagyon erős, még a legnagyobb viharban is ura marad a hajónak. Aztán ott van még Frici... Balikó még sorolta volna, kik szolgálnak a *Szélkirálynőn*, de Negró ismét megjelent, és gúnyosan végigmérte őket.

– Sejtettem, hogy a két fiatalúr hamar összebarátkozik. Nemsokára meglátjuk, ki ért jobban a fedélzetsúroláshoz. De előtte lóduljatok a főárbóchoz. Ott van a gyülekező. A kapitány beszédet mond. Rumini és Balikó már futottak is. A többiek is hamarosan megérkeztek. Bojtos Benedek kapitány felállt egy láda tetejére, és így szólt:

– Fiaim, eljött az idő. Néhány nap múlva felhúzzuk a horgonyt, és útra kelünk Pelevárba, a Nagy Pele-szigetek fővárosába. A pele király udvarába viszünk rakományt. Sürgős rendelést kaptunk, nem késlekedhetünk. Tudom, hogy nemrég tértünk haza az előző utunkról, fáradtak és kimerültek vagytok még. De neki kell állnunk, hogy rendbe hozzuk a hajót, mert küldetésünk fontos, és hosszú, viszontagságos út áll előttünk. Ma este még mindenki kedvére pihenhet, de holnap hajnalban megkezdjük a munkát.

a	
b	
c	
d	
e	
f	

Másnap még alig pitymallott, amikor a legénység már a fedélzeten sürgölődött. Sebestyén beolajozta a kormánykereket, letörölte az iránytűket. Frici és Dundi Bandi a kötelekkel bíbelődtek, ellenőrizték, hogy elég erősek-e. Az orrvitorla kötele foszladozott már, ezt erős kenderkötélre cserélték ki. Roland és Dolmányos papa, a hajó ezermestere a vitorlákat csavarták le.

Szerencse, hogy a fővitorlát is letekerték: a múltkori vihar alaposan megtépázta, két helyen is beszakadt a széle. Roland erős cérnát fűzött a vitorlavarró tübe, és Dolmányos papa nekilátott, hogy összevarrja a szakadást. Ajtony, a szakács a konyhában rendezkedett. A hosszú útra sok mindent beszerzett már, most próbált helyet találni huszonöt guriga sajtnak, négy zsák krumplinak, három láda kukoricának, kekszeknek, lisztnek, olajnak.

A kapitány töprengve hajolt a térkép fölé, nagy gond nyomta a vállát. Ő tudta csak, milyen veszélyes út áll előttük.

(*Berg Judit: Rumini alapján*)

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy ki kinek mondta az alábbi mondatot! Írd le a két nevet!

Mindenkivel így beszél!

Ki mondta? A megoldás egy név: _____

Kinek mondta? A megoldás egy név: _____

- b) A *Szélkirálynő* kinek vagy minek a neve? A szöveg alapján a legvalószínűbb (egyetlen) válasz betűjelét karikázd be!

A) Egy matrózlány neve.

B) Egy vihar neve.

C) Egy kocsmá neve.

D) Egy királylány neve.

E) Egy hajó neve.

F) Egy ékszer neve.

- c) A szöveg alapján állítsd számozással időrendi sorrendbe az alábbi eseményeket!

___ Rumini megtudta, hogy a hajósinas egyik feladata a fedélzetsúrolás.

___ A legénység megtudta, hogy a hajó Pelevárba megy majd.

___ Roland cérnát fűzött a vitorlavarró tübe.

___ Rumini először találkozott a fedélzetmesterrel.

___ Egy vihar megtépázta a fővitorlát.

d) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy igaz vagy hamis az állítás!

A megfelelő szót karikázd be!

1. Igaz – Hamis: Sebestyén egy hatalmas termetű matróz.
2. Igaz – Hamis: Balikó szerint Roland jól tud kártyázni.
3. Igaz – Hamis: Ajtony, a szakács négy zsák burgonyát is beszerzett.

e) Melyik szó utal a szöveg első oldalán arra, hogy Bojtos Benedek valójában érzékeny, gyengéd, hamar ellágyuló kapitány? Írd a szót a vonalra!

A keresett szó: _____

f) Melyik szó utal a szöveg második oldalán arra, hogy a kapitány hosszan elgondolkodva cselekedett, amikor az utat tervezte? Pontosan írd ki a szövegből!

A keresett szó: _____

.....

.....

.....

.....

.....

.....